

SCENARIUSZE LEKCJI

SKĄD WIEMY O PRZESZŁOŚCI? DLA KLAS 4-6 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJÓW

SKĄD SIĘ BIERZE HISTORIA?

Czas trwania zajęć: 45 minut

Cele operacyjne:

- uczeń odróżnia historię rozumianą jako dzieje (przeszłość) od historii opisu dziejów (przeszłości)
- uczeń wie czym są źródła historyczne i potrafi podać różne ich przykłady oraz rozumie ich znaczenie
- uczeń rozumie na czym polega praca historyka ze źródłem historycznym
- uczeń zna różnorodne sposoby zapisu informacji (pismo klinowe, alfabet grecki, łaćniński) oraz różnych sposobach zapisu alfabetu łaćnińskiego/krojach pisma
- uczeń rozumie problemy związane z autentycznością i wiarygodnością źródła historycznego
- uczeń potrafi wskazać przedmiot badań najważniejszych nauk pomocniczych historii (dyplomatyki, sfragistyki, numizmatyki, heraldyki, paleografii).

Metody pracy:

- wykład z prezentacją multimedialną
- rozmowa kierowana
- praca ze źródłem historycznym

Materiały:

- prezentacja multimedialna
- źródła historyczne (kronika Galla Anonima, Mistrza Wincentego, zdjęcia współczesne dokumenty, XX-wieczne przedmioty codziennego użytku, pieniądze sprzed denominacji, pocztówki, nagrania, prasa)

Przebieg zajęć:

1. Powitanie i wprowadzenie w tematykę lekcji.
2. Wyjaśnienie różnicy między historią-dziejami i historią-nauką o dziejach - rozmowa kierowana.
3. Przedstawienie różnicy między bajką/baśnią, legendą a historią - rozmowa kierowana.
4. Wyjaśnienie pracy badawczej historyka: metafora detektywa - rozmowa kierowana o podobieństwach postępowania przedstawicieli obu profesji w celu ustalenia prawdy (historycznej).

5. Przeszłość rodziny/historia rodzinna: pamięć, opowieść, pamiątki - rozmowa kierowana na temat historii rodziny i opowieści, zdjęć, dokumentów, i pamiątek jako źródłach wiedzy o niej.
6. Wyjaśnienie pojęcia „źródła historyczne” i przedstawienie podstawowego ich podziału - przedstawienie definicji w formie krótkiego wykładu i prezentacja różnych rodzajów źródeł historycznych (kronika Galla Anomia, numizmaty, pocztówki, dokumenty, fotografie).
7. Wykład i rozmowa o znaczeniu źródeł pisanych.
8. Odczytywanie źródeł pisanych - zarys ewolucji pisma łacińskiego i informacja o językach z jakimi spotyka się historyk w toku pracy badawczej. Przedstawienie sposobów zapisu alfabetu łacińskiego (za pomocą prezentacji). Nauki pomocnicze historii - przedstawienie w formie krótkiego wykładu (dyplomatyki, sfragistyki, numizmatyki, heraldyki, paleografii).
9. Czy można wierzyć źródłom historycznym? Rozmowa kierowana o wiarygodności i autentyczności źródeł historycznych, analiza „sfabrykowanego” dokumentu w celu zidentyfikowania dowodów „fałszerstwa”- rozmowa kierowana o znaczeniu dawnych fałszyfikatów.
10. Źródła historyczne wokół nas: rozpoznawanie i próba interpretacji - rozmowa, poszukiwanie potencjalnych źródeł historycznych w otoczeniu.
11. Rozmowa podsumowująca uzyskaną przez uczniów wiedzę.
12. Ewaluacja oraz zakończenie lekcji.

ARCHEOLOG – BADACZ PRZESZŁOŚCI

Czas trwania zajęć: 45 minut

Cele operacyjne:

- uczeń zna zagadnienia związane z pracą archeologa
- uczeń charakteryzuje źródła archeologiczne i ich możliwości poznawcze
- uczeń rozumie jak archeolodzy poznają przeszłość dawnych społeczności
- uczeń wie, jak archeolodzy określają wiek znalezisk – źródeł
- uczeń potrafi określić, z kim współpracują archeolodzy
- uczniowie potrafią wykazać różnicę pomiędzy archeologią a historią

Metody pracy:

- wykład z prezentacją multimedialną
- rozmowa kierowana
- praca z niektórymi kategoriami źródeł archeologicznych (rekonstrukcje ze zbiorów MPPP w Gnieźnie)

Materiały:

- prezentacja multimedialna
- przykłady znalezisk archeologicznych oraz ich rekonstrukcji

Przebieg zajęć:

1. Powitanie i wprowadzenie połączone ze sprawdzeniem wiedzy o archeologii.
2. Ogólne omówienie dziedziny jaką jest archeologia, wprowadzenie uczniów w zagadnienia: czym jest archeologia, co bada, jakie przynosi korzyści dla poznania przeszłości dawnych społeczeństw.
3. Przedstawienie definicji źródeł archeologicznych jak i ich wzajemny stosunek do źródeł historycznych; omówienie różnych kategorii źródeł archeologicznych: z podziałem na źródła nieruchome i ruchome, stanowisk archeologicznych. Krótkie zaprezentowanie zabytków archeologicznych oraz ich rekonstrukcji – obcowanie ucznia z zabytkiem.
4. Przedstawienie ogólnego charakteru prac archeologicznych: wykopaliskowych jak i biurowych, będących nawiązanie do kolejnego punktu jakim jest określanie wieku źródeł archeologicznych.
5. Prezentacja sposobów określania wieku, wstęp do ogólnej periodyzacji w ramach której porusza się archeolog. Omówienie systemu tzw. trzech epok, prezentacja datowania względnego i bezwzględnego oraz różnice pomiędzy nimi.
6. Krótkie scharakteryzowanie nauk z którymi współpracuje archeologia i jakie korzyści mają takie dodatkowe badania w procesie dalszej interpretacji przeszłości, m.in. archeozoologia, antropologia.
7. Krótkie scharakteryzowanie kierunków badawczych w archeologii jakimi są archeologia lotnicza, podwodna, eksperymentalna.
8. Rozmowa podsumowująca uzyskaną przez uczniów wiedzę na temat archeologii.
9. Ewaluacja oraz zakończenie lekcji.

PO CO DO MUZEUM?

Czas trwania zajęć: 45 min

Cele operacyjne:

- ukazanie uczniowi różnorodności działań muzeum
- uczeń wie, na czym polega praca muzealnika
- uczeń rozróżnia rodzaje muzeum – typologia ze względu na charakter ekspozycji: skansen, muzea – interaktywne centra kulturalne, wykorzystanie nowych technologii w muzeach
- zapoznanie ucznia z zagadnieniami: kolekcja, eksponat/zabytek, wystawa, muzealnik, konserwacja
- uczeń rozumie, z czego wynikają zasady zachowania się w muzeum
- uczeń zna ważniejsze eksponaty / kolekcje znajdujące się w MPPP w Gnieźnie

Metody pracy:

- wykład z prezentacją multimedialną
- rozmowa kierowana
- pokaz starych przedmiotów – żelazko z duszą, czajnik
- ćwiczenie praktyczne z wykorzystaniem osobistych przedmiotów uczniów.

Materiały:

- prezentacja multimedialna
- przedmioty stare: żelazko z duszą, czajnik metalowy

Przebieg zajęć:

1. Powitanie i wprowadzenie w tematykę lekcji.
2. Rozmowa kierowana z wykorzystaniem projekcji multimedialnej na temat: zbieractwa, zbierania oraz kolekcjonowania.
3. Dyskusja z grupą: po co człowiekowi zbieranie przedmiotów? co wyróżnia przedmioty w muzeum od wszystkich innych?
4. Rozmowa na temat kryteriów oceny wartości przedmiotów: wg muzealnika – wartość artystyczna, estetyczna, historyczna. Wartość pamiątek rodzinnych – pamięć o przodkach, sięganie do historii własnej rodziny.
4. Rozmowa kierowana z wykorzystaniem projekcji multimedialnej - jak poprzez ekspozycję w muzeum zdobywamy wiedzę o zjawiskach i wydarzeniach z przeszłości. Wprowadzenie pojęć: kolekcji muzealnej, eksponatu, zabytku i wystawy na podstawie zbiorów w MPPP.
5. Czego i w jaki sposób możemy się dowiedzieć w muzeach – omówienie wraz z projekcją multimedialną różnego rodzaju muzeów (skanseny, muzea pałacowe, izby pamięci, centra kulturalne, muzea wirtualne) i różnorodne sposoby opowiadania o przeszłości z wykorzystaniem nowych technologii (muzea wirtualne, filmy 3D, aplikacje, panele dotykowe).
6. Rozmowa o pozostałych zadaniach muzeum: zachowywanie i konserwacja zabytków, opracowywanie naukowe, udostępnianie - rozmowa kierowana z wykorzystaniem przedmiotów dawnych. Ćwiczenie praktyczne z wykorzystaniem przedmiotów osobistych uczniów.
7. Krótka charakterystyka pracy muzealnika, konserwatora, edukatora, a rola widza w muzeum – zasady zachowania się w muzeum.
8. Rozmowa podsumowująca uzyskaną przez uczniów wiedzę: czego możemy się dowiedzieć w muzeum, czy nasza osobista historia może być częścią większej opowieści o dziejach minionych.
9. Ewaluacja oraz zakończenie lekcji.

